

SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTILOMAKE LAUTAKUNNILLE TP 2022

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kunnanhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä keskeiset johtopäätökset sen toteutumisesta tilikaudella.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Vihdin kunnanvaltuuston 27.1.2014 ja kunnanhallituksen 24.3.2014 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lautakunnalla on velvollisuus valvoa, että sen alainen toiminta tapahtuu kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä seurata tavoitteiden toteutumista. Kunnanvaltuuston 1.10.2021 § 71 hyväksymän viimeisimmän muutetun hallintosäännön 8 §:n mukaan palvelukeskuksen johtaja vastaa keskuksensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuuden varmistamisesta.

Sisäisen valvonnan yleisohje koskee kaikkia kunnan toimielimiä, kunnan johtoa eri organisaatiotasolla ja kaikkia esimiesasemassa olevia. Sisäisen valvonnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kuntamme kaikissa hallintokunnissa.

Tällä arviointilomakkeella arvioidaan lautakunnan alaisen toiminnan toteutumista vuonna 2022. Arviointilomakkeiden yhteenveto ja niistä tehtävät johtopäätökset toimivat pohjana kunnanhallituksen tilinpäätöksessä antamalla sisäisen valvonnan selonteolle. Keskusvaalilautakunnan ja tarkastuslautakunnan osalta lomaketta ei täytetä.

Lomakkeessa olevien numeeristen yleisarvosanojen perustelut ovat seuraavat:

5=onnistunut kiitettävästi

4=onnistunut hyvin

3=onnistunut tyydyttävästi

2=onnistunut huonosti

1=onnistunut erittäin huonosti

LAUTAKUNTA: YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

1. SÄÄNNÖSTEN, MÄÄRÄYSTEN JA PÄÄTÖSTEN NOUDATTAMINEN

Selonteossa tulee ottaa kantaa sisäisen valvonnan toimivuuteen lakien ja päätösten sekä hyvän hallintotavan noudattamisessa erityisesti lakisääteisissä tehtävissä ja erityisesti silloin, kun niiden noudattamisessa on havaittu puutteita. Selonteossa saattaa olla aiheellista arvioida sisäisen valvonnan toimivuutta tilanteessa, jossa toimielimen tai viranhaltijan toimintaan on tilikauden aikana kohdistunut kunnallisvalitus, korvausvaatimus, syytteeeseen asettaminen tai muu oikeusseuraamus. Huomioithan arvioinnissa myös tietosuojan ja tietoturvan yhtenä arvioitavana kohteena.

Yleisarvosana: 4

Kirjallinen arviointi:

Ympäristölautakunnan alaisuudessa toimivien palveluyksiköiden toiminta perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin. Toimialan palvelujen tuottamisessa ja päätöksissä noudatetaan kunnallis- ja hallintolainsäädännön lisäksi ympäristön toimialan yleisiä ja erityislakeja, määräyksiä ja hallinnon vahvistamia ohjeita ja säännöksiä. Lakeja uusitaan tiheässä tahdissa ja valtio siirtää jatkuvasti lisää vastuuta kuntien viranhaltijoille.

Rakennusvalvonnassa tehdyistä valituskelpoisista päätöksistä/ratkaisuista on toimintakaudella 2022 tehty yksi oikaisuvaatimus viranhaltijan päätöksestä. Ympäristölautakunta on käsitellyt oikaisuvaatimuksen ja pysyttänyt asiassa tehdyn viranhaltijapäätöksen voimassa. Yhtään päätöstä ei ole kuluvalle kaudella muutoksenhaussa muuttunut tai kumoutunut.

Ympäristövalvonnan toimintakaudella 2022 tehdyistä valituskelpoisista päätöksistä on toimintakaudella tehty 1 valitus, johon ei toistaiseksi ole pyydetty muutoksenhakuviranomaisen toimesta vastinetta. Lisäksi yhdestä muutoksenhakuun vuonna 2020 menneestä ympäristölupapäätöksestä Vaasan hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.

2. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN, VAROJEN KÄYTÖN VALVONTA, TULOKSELLISUUDEN ARVIOINNIN PÄTEVYYS JA LUOTETTAVUUS

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta esitetään tilinpäätöksen toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisvertailussa. Silloin kun tavoitteen asettamisessa tai määrärahan budjetoinnissa on tapahtunut olennainen virhe tai tulosvastuuta ei ole noudatettu tai toimivalta varojen käytössä on toistuvasti ylitetty, saattaa asia kuitenkin olla syytä tuoda esiin selonteossa korjausehdotuksineen.

Yleisarvosana: 5

Kirjallinen arviointi:

Elinvoimapalveluiden palvelukeskuksen johtoryhmä on seurannut vuonna 2022 sisäisesti sekä taloudellisten (käyttötalous ja investoinnit) että toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Vuositason talouden ja toiminnan vertailut on esitelty osavuositarkastuksessa ja tilinpäätöksessä.

Rakennusvalvonnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet muutetun talousarvion puitteissa ja tavoitteiden seuranta on tehty säännöllisesti. Rakennusrekisterin päivitystyötä omistajien tasapuolisen kohtelun edistämiseksi suoritettiin koko vuoden ajan ja työssä edistyttiin. Rekisterien korjaus on toteutettu määräaikaisen työntekijän avulla. Rekisteriä päivitetään kiinteistönomistajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi kiinteistöverotuksessa koko kunnan alue huomioiden.

Ympäristövalvonnan talousarviossa määritelty palvelutarve täytettiin asetetulla määrärahalta. Tulotavoite ylittyi. Lupa-asioiden käsittelyruuhkaa on pyritty purkamaan, vaikka henkilöresurssien osalta on toimittu vajaalla resurssilla lähes koko vuosi.

3. RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan kunnan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Kunnan riskienhallinnan tasoa ja riittävyttä arvioidaan sekä varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen että vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Riskit vaikuttavat toteutuessaan kunnan asemaan, talouteen, palvelukykyyn, työvoiman saatavuuteen ja yleiseen kilpailukykyyn asukkaista ja yrityksistä. Toimintaan, investointeihin ja rahoitukseen liittyvät riskit jäävät pääsääntöisesti kunnan kannettavaksi. Vahinkoriskin toteutumisesta seuraavaa menoa tai menetystä voidaan rajata vakuuttamalla. Riskienhallinnan järjestämistä arvioidaan selonteossa esimerkiksi seuraavin perustein:

- Onko riskienkartoitus kunnassa ajan tasalla ja onko se tehty riittävän kattavasti?
- Onko riskienhallinta ja seuranta vastuutettu selkeästi ja onko siihen riittävä asiantuntemus?
- Onko onnistuttu toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa?

Yleisarvosana: 4

Kirjallinen arviointi:

Vihdin kunnan riskienkartoitus on vuodelta 2010 ja kuntatasoisen riskienkartoituksen päivittäminen on ajankohtaista. Viime vuosia leimannut pandemia-aika korostaa tarvetta riskienkartoituksen päivittämiseen ja erityisesti poikkeustilanteita varten olevaa sisäistä ohjeistusta on parannettu. Vuonna 2022 noudatettiin vuonna 2021 osittain päivitettyä riskienhallintasuunnitelmaa.

Ympäristönsuojelu- ja valvontayksikön toiminnan riittävydestä ja vastaavuudesta lainsäädännön tavoitteisiin nähden ei ole tehty erillistä riskienarviointia. Yleisesti riskienhallinnan ydin on yksikön työntekijöiden työturvallisuuden ja työkyvyn ylläpito. Työtehtäviin liittyy sekä väkivallan että tapaturmien uhkaa. Lisäksi riskejä voi aiheutua henkilöresurssien vastaamattomuudesta työmäärään. Vuonna 2022 kärsittiin koko vuoden osittaisesta henkilöstövajeesta, mikä vaikuttaa väistämättä muun muassa lupakäsittelyiden kestoihin.

Vihdin kunnassa työsuojeluorganisaatio tekee säännöllisesti työoloihin liittyviä tarkastuksia eri työyksiköihin. Työsuojelun näkökulmasta laadittava riskienarviointi on päivitetty 2021.

Rakennusvalvonnan osalta toiminnan riittävydestä ja vastaavuudesta lainsäädännön tavoitteisiin nähden ei ole tehty erillistä riskienarviointia. Rakennetun ympäristön valvontatyöt ovat määrällisesti suuria ja asioiden eteenpäin vientiä on pyritty nopeuttamaan. Jatkuvan valvonnan ristiriitatilanteet tuottavat suurimman osan työntekijöihin kohdistuvasta epäasiallisesta kohtelusta. Työsuojelun näkökulmasta laadittava riskienarviointi on päivitetty 2021.

4. OMAISUUDEN HANKINNAN, LUOVUTUKSEN JA HOIDON VALVONTA

Selonteossa arvioidaan sisäisen valvonnan toimivuutta erityisesti silloin, kun omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa on toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai jouduttu korvaus tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Menetys tai korvaus voi olla seuraus esimerkiksi virheellisestä menettelystä hankinnan kilpailuttamisessa tai omaisuuden luovutukseen liittyvässä arvonlisäveron palautuksessa tai valtionosuuden takaisinperinnässä.

Yleisarvosana: 5

Kirjallinen arviointi:

Elinvoimapalveluiden palvelukeskukselle ei ole vuonna 2022 kohdistunut omaisuuden hallinnasta, luovutuksesta tai käyttöarvosta aiheutuvia korvausvastuita. Omaisuuden hankinnassa ja luovutuksessa toimitaan kunnan hallinto- ja johtosäännön sekä hankintalain ja hankintaohjeen vaatimusten mukaisesti.

5. SOPIMUSTOIMINTA

Sopimukseen liittyvää sisäistä valvontaa on selonteossa aiheellista arvioida erityisesti silloin, kun sopimuksella on ollut sellaisia negatiivisia seuraamuksia, joita ei sopimusta tehdessä ole ennakoitu. Selonteossa on myös syytä arvioida onko sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta kunnassa ajantasaista ja kattavasti vastuutettu.

Yleisarvosana: 5

Elinvoimapalveluiden palvelukeskuksessa laaditaan vuosittain lukuisia sisällöltään ja laajuudeltaan erilaisia sopimuksia, kuten ostopalveluiden hankintasopimuksia, maanvuokrasopimuksia, kiinteistöjen kauppakirjoja, maankäytösopimuksia jne. Sopimusten laadinta ja seuranta on pääasiassa tulosalueiden ja vastuualueiden esimiesten varassa ja vastuulla. Toimialan sopimukset hyväksyvät ne viranhaltijat tai toimielimet, jotka voivat niitä allekirjoittaa toimivaltansa puitteissa. Päätökset ja sopimukset ovat kaikki julkisia. Aiemmin laadittuihin sopimuksiin ei ole kohdistunut taloudellisia negatiivisia vaikutuksia tai vahinkoja. Elinvoimapalveluiden ja ympäristöpalveluiden tulosalueiden tarkistetut taksat on hyväksytty vuonna 2020.

6. ARVIO SISÄISEN TARKASTUKSEN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida systemaattisilla menetelmillä sisäisen valvonnan toimivuutta ja tehokkuutta sekä tukea kunnan johtavia viranhaltijoita ja toimielimiä riskienhallinnan toteuttamisessa. Sisäinen tarkastus suoritetaan toimivan johdon johdolla ja alaisuudessa.

Selonteosta tulee käydä ilmi, miten sisäinen tarkastus on toimielimessä järjestetty, tarkastustoiminnon laajuus, kohdentuminen ja keskeiset tulokset päättäneellä tilikaudella ja johtopäätökset.

Yleisarvosana: 5

Kirjallinen arviointi:

Elinvoimapalveluiden palvelukeskuksessa tarkastustoiminta perustuu lakien ja säädösten sekä Vihdin kunnan sisäisen valvonnan ohjeeseen ja siihen liittyvään riskienhallinnan ohjeistukseen.

Tarkastustoiminta on perustunut myös tarkastuslautakunnan tarkastuksiin.

Sisäinen tarkastus tapahtuu useamman henkilön osallistumisella asioiden käsittelyyn hankkeiden eri vaiheissa. Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien asianmukainen hoitaminen hyväksytyllä tavalla. Toimintaperiaatteina ovat rehellisyys, objektiivisuus, luottamuksellisuus ja ammattitaito.

Tavoitteiden toteutumisesta, merkittävistä avoimista riskeistä, sisäisen valvonnan tilasta sekä muista organisaation johtamis- ja hallintojärjestelmää koskevista asioista informoidaan säännöllisesti toimielimen johdolle.

Sisäinen tarkastus on toteutunut ohjeistuksen ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Lomake palautetaan täytettynä viimeistään 28.2.2023 osoitteeseen (mikäli lautakuntakäsittelyssä tulee muutoksia, näistä ilmoitettava talouspalveluille):

talouspalvelut@vihti.fi